

Prima instanță: Judecătoria Cahul (sediul central), (jud. I. Gorlenco)

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. R. Petrov, N. Bondarenco, S. Pilipenco)

DECIZIE

20 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Clapciuc Serghei,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către
Corolenco Liudmila împotriva lui Clapciuc Serghei cu privire la încasarea datoriei,
dobânzii contractuale, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Cahul, prin care a
fost respins apelul declarat de Clapciuc Serghei și menținută hotărârea din 27 mai
2019 a Judecătoriei Cahul (sediul central),

c o n s t a t ă :

La 02 noiembrie 2017, Corolenco Liudmila a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Clapciuc Serghei, solicitând încasarea datoriei în sumă de 160 000 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 38 700 de lei, dobânzii de întârziere care va fi calculată până la pronunțarea hotărârii, cât și a cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea litigiului.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 14 octombrie 2015 a încheiat contract de împrumut cu pârâtul Clapciuc Serghei, fapt confirmat prin recipisă, în temeiul căruia i-a transmis cu împrumut suma de 160 000 de lei. În temeiul contractului, pârâtul s-a obligat să achite lunar o dobândă în mărime de 2580 de lei.

După primirea împrumutului, pârâtul și-a onorat obligația de a achita dobânda până în luna iulie 2016, inclusiv, după care a încetat în a-și onora obligațiile asumate prin contract, în urma cărui fapt până la 04 octombrie 2017 s-a acumulat o datorie la dobândă în mărime de 38 700 de lei.

Reclamanta a indicat că, la 04 octombrie 2017, a înaintat un preaviz pârâtului, prin care a solicitat restituirea împrumutului și a dobânzii restante, acordându-i în acest sens un termen de 14 zile. Din motiv că pârâtul nu a restituit împrumutul și dobânda în termenul stabilit, reclamanta s-a adresat în instanță.

Prin hotărârea din 27 mai 2019 a Judecătoriei Cahul (sediul central), a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Corolenco Liudmila împotriva lui Clapciuc Serghei.

A fost încasat de la Clapciuc Serghei în beneficiul Liudmilei Corolenco datoria ce rezultă din recipisă în mărime de 160 000 de lei, dobânda contractuală în mărime de 38 700 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 36 626, 13 lei, taxa de stat în mărime de 5 961 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4 000 lei, iar în total suma de 245 287, 13 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

A fost încasat de la Clapciuc Serghei în beneficiul statului diferența taxei de stat în mărime de 1098,78 de lei.

Prin decizia din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Cahul, a fost respins apelul declarat de Clapciuc Serghei și menținută hotărârea din 27 mai 2019 a Judecătoriei Cahul (sediul central).

Pentru a decide astfel instanțele au relevat în hotărârile lor că, potrivit conținutului recipisei din 14 octombrie 2015, Clapciuc Serghei în prezența Liudmilei Corolenco s-a obligat să restituie suma de 160 000 lei și dobânda lunară în mărime de 2 580 de lei, în ziua de 20 a fiecărei luni calendaristice prin intermediul Liudmilei Corolenco. Pe versoul recipisei, este indicat faptul că în perioada noiembrie 2015 până în luna iulie 2016, pârâtul Clapciuc Serghei a restituit ratele lunare în mărime de 2 580 de lei.

În baza celor expuse rezultă că, între părți existau raporturi juridice de împrumut, condiționate de executarea obligațiilor din partea lui Clapciuc Serghei de restituire a sumei împrumutate, însă pârâtul nici la această dată, nici ulterior acestei date nu a restituit împrumutul integral.

Instanțele au respins ca neîntemeiate argumentele pârâtului Clapciuc Serghei cu privire la faptul că împrumuturile Liudmilei Corolenco de intermediar la achitarea sumei pentru tractorul procurat de la Chircov Ivan (concubinul reclamantei) au încetat de drept potrivit art. 255, alin. (1) al Codului civil, la 26 octombrie 2015, când a decedat creditorul Chircov Ivan, or, potrivit recipisei nu rezultă împrumuturile reclamantei de intermediar, ci expres este menționat că, în prezența Liudmilei Corolenco, pârâtul se obligă să restituie din suma de 160 000 lei și dobânda în sumă de 2580 de lei lunar - tot ei. În recipisa anexată la materialele cauzei civile nu sunt menționate alte persoane sau alte obiecte contractuale. Mai mult, în recipisă nu este menționat de o careva datorie pentru tractorul procurat de la Chircov Ivan.

La 14 ianuarie 2020 (prin oficiul poștal), Clapciuc Serghei a declarat

împotriva deciziei din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Cahul, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea reclamantei să fie respinsă.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la emiterea deciziei contestate a interpretat în mod eronat legea.

Prin încheierea din 25 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Clapciuc Serghei a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs constată că, decizia recurată a fost pronunțată la 13 noiembrie 2019, expediată părților la 06 decembrie 2019, fără a fi anexate probe ce ar confirma cu certitudine data recepționării acesteia, iar recursul a fost declarat la 14 ianuarie 2020, fapt ce atestă că recurentul s-a conformat normelor procedurale legale și a declarat în termen recursul.

În conformitate cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În corespundere cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenta și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (mutatis mutandis, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Clapciuc Serghei neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei recurate și a hotărârea primei instanțe, din considerentele ce urmează.

În corespundere cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să

mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Potrivit prevederilor art. 512 alin. (1) al Codului civil (în redacția în vigoare la data relevantă speței) în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute, iar potrivit art. 572 alin. (1) al aceleiași legi, temeiul executării rezidă în existența unei obligații.

În conformitate cu prevederile art. 867 alin. (1) al Codului civil (în redacția în vigoare la data relevantă speței), prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date, iar potrivit art. 872 alin. (2) al aceleiași legi, dacă în contract este prevăzută restituirea împrumutului în rate și împrumutatul nu restituie în modul stabilit nici cel puțin o rată, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a întregului împrumut și a dobânzii aferente.

Pe parcursul examinării cauzei s-a constatat cu certitudine că, la 14 octombrie 2015, Clapciuc Serghei în prezența Liudmillei Corolenco s-a obligat prin recipisă să restituie din suma de 160 000 lei și dobânda lunară în mărime de 2 580 lei în ziua de 20 a fiecărei luni calendaristice prin intermediul Liudmillei Corolenco. Pe verso în recipisă este indicat faptul că în perioada noiembrie 2015 până în luna iulie 2016, Clapciuc Serghei a restituit ratele lunare în mărime de 2 580 lei.

Instanța de recurs reține că legislația civilă nu conține reguli speciale cu privire la forma contractului de împrumut, urmând să fie respectate regulile generale referitoare la forma convenției, adică prevederile art. 210, 211 al Codului civil, conform cărora actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice se încheie în formă scrisă dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

Prin urmare, faptul încheierii contractului de împrumut în formă scrisă poate fi demonstrat printr-un înscris, semnat de părți (împrumutat și împrumutător), prin telegrame, telefonograme, solicitarea scrisă din partea împrumutatului de amânare a termenului achitării împrumutului, scrisoarea-garanție cu afirmația că împrumutul va fi restituit și altele asemenea, semnate de partea care le-a expedit.

Reieșind din cele constatate instanța ajunge la concluzia că între părțile litigante s-a stabilit un raport juridic în baza contractului sinalagmatic în care fiecare dintre părți s-a obligat reciproc, astfel încât obligația fiecăreia din ele să fie corelativă obligației celeilalte, iar recipisa reprezintă un act juridic valabil, acordul de voință al părților și poate fi atribuit unui contract de împrumut.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit va respinge argumentele recurentului cu privire la subiectul raportului obligațional, or în recipisa din 14 octombrie 2015

nu au fost indicate date cu privire la Chircov Ivan sau alte persoane. Astfel, potrivit art. 118 alin. (1) al Codului de procedură civilă fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, iar conform art. 130 al aceleiași legi instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

Din ansamblul probelor prezentate, instanța de recurs nu atestă alte circumstanțe ale cauzei în afară de cele constatate de către instanțele ierarhic inferioare, respectiv ultimele au examinat cauza în strictă conformitate cu prevederile art. 118, 130 ale Codului de procedură civilă și au emis hotărâri în limitele pretențiilor deduse judecătii.

În corespundere cu prevederile art. 575 alin. (1) al Codului civil (în redacția în vigoare la data relevantă speței), în cazul în care termenul de executare a obligației nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit să o execute oricând. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, debitorul trebuie să execute obligația în termen de 7 zile din momentul cererii creditorului.

Reținând că în recipisa semnată la 14 octombrie 2015 nu este specificat termenul scadență, speței este aplicabilă norma legală citată mai sus, astfel, Clapciuc Serghei a fost notificat despre restituirea datoriei, la 05 octombrie 2017, în termen de 14 zile, însă datoria nu a fost achitată.

Raportând prevederile legale menționate supra la speța dată și având în vedere că la momentul examinării fondului cauzei, Clapciuc Serghei a înregistrat restanțe și nu a prezentat instanței dovezi în temeiul prevederilor art. 118, 130 al Codului de procedură civilă, care ar confirma faptul lipsei datoriei față de Corolenco Ludmila, instanțele ierarhic inferioare corect au concluzionat că pretenția referitor la încasarea datoriei este întemeiată.

Cu referire la argumentele lui Clapciuc Serghei cu privire la faptul restituirii a unei părți din datorie și că datoria nu era purtătoare de dobândă, Colegiul lărgit punctează că acestea nu pot fi reținute, deoarece în actul juridic semnat de recurent este expres indicat că suma de 2 580 lei reprezintă un procent lunar, iar pe verso au fost indicate achitățile lunare efectuate de recurent, or din probele prezentate de părți și administrate de instanță altceva nu reiese.

În corespundere cu așa numitul contract de împrumut din 14 octombrie 2015, Clapciuc Serghei urma să restituie, pe lângă datoria de bază, dobânda în mărime de

2 580 lei lunar (19,35% anual) care este în relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei la acea perioadă (19,5% anual).

Astfel, Colegiul lărgit conchide că prin contractul de împrumut s-a stabilit o dobândă rezonabilă față de rata de refinanțare a Băncii Naționale a Republicii Moldova, iar instanțele ierarhic inferioare just au ajuns la concluzia de a o încasa de la Clapciuc Serghei în volum deplin.

În aceeași ordine de idei, cu privire la pretenția reclamantei de încasare a dobânzii de întârziere, Colegiul lărgit atestă că aceasta a fost corect calculată din momentul punerii recurentului în întârziere prin notificarea din 04 octombrie 2017 (14 zile din data recepționării) și până la pronunțarea hotărârii primei instanțe.

Astfel, instanța de recurs concluzionează că, recursul declarat de Clapciuc Serghei împotriva deciziei din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Cahul, este neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Cahul și a hotărârii din 27 mai 2019 a Judecătoriei Cahul (sediul central).

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Clapciuc Serghei.

Se menține decizia din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Cahul și hotărârea din 27 mai 2019 a Judecătoriei Cahul (sediul central) emise în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Corolenco Liudmila împotriva lui Clapciuc Serghei cu privire la încasarea datoriei, dobânzii contractuale, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu